

מדעי המדינה

סמל שאלון: 066281

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√ .
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X .

ממשל ופוליטיקה

מושגי יסוד	
√	רוברט מקאיבר: מקור הציות.
√	שמואל נח איזנשטדט: תכונות יסוד של המדינה המודרנית.
√	רוברט דאל: האדם הפוליטי.
√	יורם פרי: הדמוקרטיה — עקרונות ומאפיינים.
X	בנימין נויברגר: דמוקרטיה פלורליסטית ודמוקרטיה השתתפותית.
√	בנימין נויברגר: דמוקרטיה יציבות ולא יציבות.
פוליטיקה ומשטרים דיקטטוריים	
√	קרל י. פרדריך וזביגנייב בז'ז'ינסקי: קווי האופי הכלליים של הדיקטטורה הטוטליטרית.
X	דן זקס: פונדומנטליזם — הטוטליטריות החדשה.
המשטר במדינת ישראל סוגיות נבחרות	
X	ישעיהו ליבמן: המושג "מדינת ישראל" ותפיסותיו בחברה הישראלית.
√	יעל ישי: קבוצות-אינטרס בישראל.
X	אליעזר דון יחיא וישעיהו ליבמן: דת ומדינה — חקיקה דתית.
√	דינה גורן: כלי התקשורת והדמוקרטיה בישראל.
√	מיכל שמיר: סובלנות פוליטית בישראל.
X	גיא גולדברג: המערכת המפלגתית.

הרעיון המדיני (מחשבה מדינית)

יוון ערש המחשבה המדינית	
X	הסופיסטים וסוקרטס
√	אפלטון
√	אריסטו
תקופת הרנסנס ותחילת העת החדשה	
√	מקיאבלי
העת החדשה והוגי האמנה החברתית	
√	הובס
X	לוק
√	רוסו
המאה ה-19 בסימן המהפכה התעשייתית	
X	הגל

סוציולוגיה

סמל שאלון: 065281

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√ .
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב- X .

ספר "תרבות"

מהי תרבות?	
X	הגדרת המושג תרבות (שפירא), הלם תרבות, דעות קדומות וסטראוטיפים
מה הם מרכיבי תרבות?	
√	<p>מרכיבי תרבות: חומרית, לא חומרית.</p> <p>ערכים: הגדרה, סולם ערכים, קונפליקט ערכים.</p> <p>נורמות: הגדרה, סוגי סנקציות, סמלים סימנים ושפה.</p> <p>המאמר של הול: "הלשון האילמת".</p>
X	<p>ידע – מתייחס לידע אנושי העובר בתרבות מסוימת.</p> <p>אמונה,</p> <p>טכנולוגיה,</p> <p>המודל של לנסקי.</p>
מגדר	
X	<p>הבחנה בין מין למגדר.</p> <p>חובה ללמד את המאמר "תרבות ומגדר".</p>
גישות תאורטיות לניתוח תרבות	
√	<p>הגישה הפונקציונליסטית:</p> <p>פונקציה,</p> <p>דיס-פונקציה,</p> <p>פונקציה גלויה,</p> <p>פונקציה סמויה,</p> <p>אוניברסל תרבות.</p>

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

	<p>גישת האינטראקציה הסימבולית: הגדרת מצב, משותפת/לא משותפת, משמעות סמלית, פרשנות, הבניית מציאות.</p> <p>גישת הקונפליקט: קונפליקט בין תרבותי: מאבק, יחסי כוח, שליטה, שינוי חברתי.</p>
	גישות לחקר תרבות
X	גישת האתנוצנטריות התרבותית והיחסיות התרבותית.
X	מאמר: "פולחן הגוף של היאקירמא". יש להדגים את מרכיבי התרבות מתוך המאמר.
	מה הם הגורמים להתפתחות תרבות הטרוגנית?
X	הגירה וולונטרית, הגירה כפויה, סיפוח מדיני, קולוניאליזם.
	כיצד משתנות תרבויות?
√	תרבות גלובלית ותרבות מקומית. תרבות הצריכה.

ספר "קבוצה"

	מדוע אנשים מתגבשים לקבוצות?
√	צרכים אינסטרומנטליים, צרכים אקספרסיביים.
	מהי קבוצה?
X	הגדרת קבוצה ומאפייניה: אינטראקציה חברתית, מבנה חברתי, המשכיות ויציבות חברתית, תלות הדדית, זהות קבוצתית, מכנה תרבותי משותף. הגדרת המושג קטגוריה חברתית. (ללא המון וקהל)
	קבוצת השתייכות וקבוצת התייחסות
√	קבוצת השתייכות (נולד לתוכה, חובה, בחירה), קבוצת התייחסות, סוגים של קבוצות התייחסות: נורמטיבית, משווה שלילית. הרגשת קיפוח יחסי.
	סטטוס חברתי
X	סטטוס, מערך סטטוס, סמלי סטטוס, יוקרת סטטוס, סטראוטיפ, סטטוס שולי. מערך סטטוס לא מאוזן.
	תפקיד חברתי
X	תפקיד, שותפי תפקיד, קונפליקט בין שותפי תפקיד.

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

השפעת הקבוצה על התנהגות חברה	
√	לחץ קבוצתי וקונפורמיות: המחקר של מילגרם (ציות לסמכות), הצהרת הלסינקי.
X	המחקר של אש.
קונפורמיות וסטייה	
√	סטייה ויחסיות הסטייה.
תהליכי קבלת החלטות ומנהיגות בקבוצה	
X	מנהיגות: *הגדרה המושג. *תאוריות בנושא מנהיגות (גישת התכונות והגישה המצבית). *קריטריונים למיון מנהיגות. *מחקרים בנושא מנהיגות: המחקר של ביליס: מנהיג חברתי ומנהיג משימתי, המחקר של ליפיט וויט: מנהיג דמוקרטי, חברתי, בלתי מתערב.
מהי זיקתה של הקבוצה לחברה הרחבה?	
√	קהילה, קהילת אינטרנט, רשתות חברתיות.
מה הם סוגי היחסים הנוצרים בעת מפגש בין תרבויות?	
X	המחקר של שריף. הפחתת דעות קדומות באמצעות מגע בין קבוצות.

ספר "משפחה"

מהי משפחה?	
X	הגדרת המושג משפחה ומורכבותה בחברה בת זמננו.
√	תאוריות בנוגע למשפחה: הגישה הפונקציונליסטית – תדגיש את חשיבות מוסד המשפחה לפרט ולחברה.
√	גישת הקונפליקט – תתייחס בעיקר לנושא המגדר: זירת המשפחה כביטוי למאבקים כלליים יותר על רקע אי־שוויון מגדרי, בין־דורי ומעמדי.

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

במה דומות משפחות בחברות שונות ובמה הן נבדלות זו מזו?	
√	<p>סוגי משפחות וקריטריונים למיון: אופן הקמת המשפחה: נישואים: כל זוגיות המוכרת על פי נורמות או חוקי מדינה, קוהביטציה (ידועים בציבור), משפחה חד-הורית, משפחה מורכבת. מספר בני הזוג: מונוגמיה, ביגמיה, פוליגמיה. דפוסי מגורים: פטרילוקלי, מטריילוקלי, ניאולוקלי.</p>
X	<p>סוגי משפחות וקריטריונים למיון: יחידות השייכות של בני הזוג: אנדוגמיה, אקסוגמיה. דפוסי סמכות: פטריארכאלי מטריארכאלי. יחידת השייכות במחזור החיים: משפחת מוצא זהות המסגרת המשפחתית: משפחה גרעינית, משפחה מורחבת. דפוסי ייחוס: פטרילינארי, מטריילינארי, בילינארי. אופן הגדלת המשפחה: ביולוגית, אימוץ, הפריה מלאכותית, פונדקאות.</p>
X	<p>רמת משפחתיות — התלמיד צריך לדעת את המדדים לרמת משפחתיות.</p>
מה הם הגורמים לדפוסי משפחה שונים?	
X	<p>משפחה בחברה מסורתית, משפחה בחברה מודרנית.</p>
מה מייחד את המשפחה הפוסט מודרנית?	
√	<p>מהי חברה פוסט תעשיתית, מהי חברה פוסט מודרנית. מאפייני המשפחה הפוסט מודרנית, מה הן הסיבות לשיעור גבוה יחסית של גרושים?</p>
מה הן הבעיות והדילמות של המשפחה בת זמננו?	
√	<p>הגדרת המושג בעיה חברתית, הגדרה סובייקטיבית ואובייקטיבית.</p>

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

ספר "חברות"

מהו תהליך החברות?	
√	הגדרת המושג, חשיבות תהליך החברות לפרט ולחברה; זהות וזהויות משנה.
כיצד מתפתחת הזהות? גישות לחקר זהות	
√	גישות תאורטיות לחברות: אינטראקציה סימבולית, פונקציונליסטית. תאוריית "האני במראה" של קולי.
סוכני חברות	
√	מיהו סוכן חברות? סוכן חברות ראשוני, משני.
X	משפחה כסוכן חברות, בית ספר כסוכן חברות, אמצעי תקשורת המוניים כסוכן חברות.
תהליך ההתבגרות בחברה המודרנית	
X	תאוריות של התבגרות: המתבגר כאדם שולי, פער דורות או קונפליקט בין דורות.
במה נבדלים תהליכי החברות בתוך החברה, ובמה הם נבדלים בין החברות השונות	
√	תאוריית האקולוגיה האנושית: ארבע הסביבות: מיקרו, מסו, אקסו, מאקרו.
X	מעברים אקולוגיים פשוטים ומורכבים.
מין ומגדר	
√	חברות מגדרי, המושגים – מין, מגדר, מינניות (סקסיזם).

פסיכולוגיה

סמל שאלון: 069281

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√ .
הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב- X .

ספר "פסיכולוגיה כללית"

פרק 1: מבוא – פסיכולוגיה כמדע	
√	א. הגדרת הפסיכולוגיה: מהי פסיכולוגיה?
פרק 2: למידה	
√	א. הגדרת המושג למידה.
√	ב. למידה על-ידי התניות. (רק התניה אופרנטית)
X	ב. למידה על-ידי התניות: התניה קלסית.
√	ג. למידה על-ידי חיקוי. כולל ויסות עצמי והמחקר של בנדורה על השפעת הצפייה באלימות.
√	ד. גישות קוגניטיביות ללמידה.
פרק 5: לחץ	
√	א. לחץ והמודלים המסבירים אותו.
√	ב. דרכי התמודדות עם מצבי לחץ.
פרק 6: אישיות	
X	ד. התאוריה הפנומנולוגית של רוג'רס.

ספר "פסיכולוגיה התפתחותית"

פרק 7: סוגיות בפסיכולוגיה התפתחותית	
X	א. התקשרות.
√	ג. התפתחות האישיות על פי אריקסון.

ספר "פסיכולוגיה חברתית"

פרק 8: חשיבה חברתית	
X	ג. סכמות, סוגי סכמות, נבואה המתגשמת מאליה.
פרק 9: פסיכולוגיה חברתית. עמדות, דעות קדומות והשפעה חברתית	
√	א. מה הן עמדות? מאפייניהן ומרכיביהן?
√	ד. דעה קדומה.
√	ה. השפעה חברתית.
X	ה. השפעה חברתית: המודל של קלמן (התרצות/הסכמה, הזדהות, הפנמה).
X	ה. מתוך הפרק על קונפורמיות: מאפייני קבוצה, מאפייני פרט ומאפייני המשימה.
X	ו. אלטרואיזם (כל הפרק).

פסיכולוגיה

סמל שאלון: 069271

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√.
הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X.

	הקדמה
√	הפסיכולוגיה כמדע.
√	הגדרת הפסיכולוגיה ומטרות הפסיכולוגיה.
	פסיכולוגיה קוגניטיבית
√	מהי קוגניציה?
√	תפיסה,
√	זיכרון,
X	קשב,
X	שיפוט וקבלת החלטות.
	פסיכולוגיה חברתית
√	מהי פסיכולוגיה חברתית?
√	עמדות,
√	השפעה חברתית,
√	התנהגות פרו-חברתית,
X	קונפליקטים בין-אישיים ובין-קבוצתיים.
	רגשות וריגוש
√	מה הם רגשות?
√	רגשות כמקור מידע לעיבוד מידע חברתי,
√	ריגוש והקשר בין ריגוש לרגשות,
√	ויסות רגשי,
√	לחץ – מודלים והתמודדות.
	פסיכולוגיה התפתחותית
√	מהי פסיכולוגיה התפתחותית?
√	תאוריות התפתחות – דור ראשון,
X	התקשרות,
X	תאוריות התפתחות – דור שני,
X	גיל ההתבגרות,
X	בגרות צומחת.

מתודולוגיה

סמל שאלון: 049182

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√.
הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X.

חלק א: מחקר במדעי ההתנהגות

מחקר במדעי ההתנהגות	
X	מטרת המחקר
X	מחקר אמפירי
√	מאפייני המחקר המדעי
√	בעיות המחקר במדעי ההתנהגות
X	תהליך המחקר
סוגי מחקר: מחקר איכותני	
√	מאפייני המחקר האיכותני
X	כלי המחקר האיכותניים
סוגי מחקר: מחקר כמותי	
√	מאפייני המחקר הכמותי
√	אוכלוסיית המחקר
√	מערך מתאמי
X	מערך ניסויי
√	מדגם מייצג
שיטות דגימה	
√	דגימה מקרית פשוטה, דגימת שכבות
תכנון המחקר	
√	שאלת המחקר
√	השערות
√	מה הם משתנים וסוגי משתנים: תלוי, בלתי תלוי
X	משתנה מתווך
√	הגדרה נומינלית
√	הגדרה אופרציונלית
סוגי קשר	
X	קשר סיבתי וסוגי

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

כלי מחקר	
√	שאלון
√	סוגי שאלות
X	תצפית
√	ריאיון
תוקף	
X	תוקף מדידה
מהימנות	
√	שחזור מדידה, מהימנות בין שופטים
עיבוד כמותי של נתונים	
√	ארגון לוחות והצגה גרפית
סולמות מדידה	
√	סולם נומינלי (שמי), סולם אורדינלי (סדר), סולם אינטרוולי (רווח), סולם מנה (יחס)
משתנים	
√	משתנה בדיד ומשתנה רציף
התפלגות הנתונים	
√	מדדי פיזור: ממוצע, חציון, שכיח, סטיית תקן
X	שוונות
סוגי קשר	
√	מקדם מתאם של פירסון
√	קשר חיובי וקשר שלילי

חלק ב: נושאי הרחבה במקצועות מדעי החברה

סוציולוגיה	
תרבות	
√	תרבות משנה, מיעוטים (אתניים וגזעים). ספר תרבות: עמ' 99-100.
√	בעיות בעת מפגש בין תרבויות: סטראוטיפים, גישה אתנוצנטרית תרבותית. ספר תרבות: עמ' 45; 90-91; 111-112.
√	שלושה פתרונות לבעיות במפגש בין-תרבותי. ספר תרבות: עמ' 102-103.
X	תצפית: תצפית ישירה, מונחית וממוקדת. ספר תרבות: עמ' 161-165.

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'√'.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב'X'.

משפחה	
√	מעמדן של נשים במשפחה ובחברה פוסט מודרנית: זכויות נשים: — העדפה מתקנת, — תקרת זכוכית, — תתי-יצוג, — כפל תפקידים. ספר משפחה: עמ' 137-139.
חברות	
X	מטרות תהליך החברות: הנחלת התרבות מדור לדור, שיבוץ הפרט במבנה החברתי, פיקוח חברתי. ספר חברות: עמ' 74-76.
√	שיטת מחקר ניתוח תוכן. ספר חברות: עמ' 144-146.
פסיכולוגיה	
אינטליגנציה	
√	מהי אינטליגנציה ומדידתה, ספר פסיכולוגיה כללית: עמ' 90-110.
X	שימושים יישומיים במנת משכל, ספר פסיכולוגיה כללית: עמ' 111-125.
√	השפעת התורשה והסביבה על האינטליגנציה, ספר פסיכולוגיה כללית: עמ' 126-139.
מדע המדינה	
פוליטיקה ומשטרים דיקטטוריים	
X	זאב שטרנהל: הפאשיזם כתרבות פוליטית חלופית.
העת החדשה והוגי האמנה החברתית	
√	מונטסקייה.
המאה ה-19 בסימן המהפכה התעשייתית	
√	מיל.
כלכלה	
√	תעסוקה ואבטלה. עמ' 194-196.
√	שוק העבודה. עמ' 192-193.
√	אי-שוויון ועוני. פרק 6: מדיניות הביטחון הסוציאלי; פרק 7: מדיניות ההפרטה.
√	תקציב המדינה. פרק 5: המדיניות התקציבית.

כלכלה

סמל שאלון: 063281

הנושאים שייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-√.
 הנושאים שלא ייכללו בחומר הלימודים לבחינה מסומנים ב-X.

X	פרק 1 — מבוא
	פרק 2 — מחסור, בחירה וויתור:
X	תופעת המחסור
X	בחירה וויתור — קביעת סדרי עדיפויות
X	גורמי ייצור
X	הדילמות הנגזרות מתופעת המחסור
√	סוגי משטר כלכלי-חברתי
√	פרק 3 — עקומת גבול אפשרויות הייצור (עקומת התמורה)
√	פרק 5 — הון אנושי וצמיחה כלכלית
	פרק 6 — ביקוש והיצע:
X	שוק הכסף
√	התנאים לקיומה של תחרות משוכללת
√	התנהגות צרכן — עקומת הביקוש
√	התנהגות יצרן — עקומת ההיצע
√	שיווי משקל בשוק של מוצר יחיד (למעט שוק הכסף)
X	פרק 8 — כשלי שוק והתערבות ממשלה
√	פרק 9 — אי-שוויון ועוני (למעט החומר ששייך ל-30% — הערכה בית ספרית)
	פרק 10 — מושגי יסוד במאקרו כלכלה (כולל שוק הכסף):
√	המודל הקיינסיאני במשק סגור ובמשק פתוח
√	מדיניות פיסקלית
X	מדיניות מוניטרית (שוק הכסף)
√	יבוא ויצוא
X	פרק 11 — תקציב המדינה
	פרק 12 — גלובליזציה:
√	מהי גלובליזציה ומה הן השלכותיה על העולם
√	תנועות הון ותנועות עובדים בין-לאומיות
X	גופים הקשורים בכלכלה העולמית — קרן המטבע הבין-לאומית, הבנק העולמי וכו'.
√	שוק מט"ח